

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

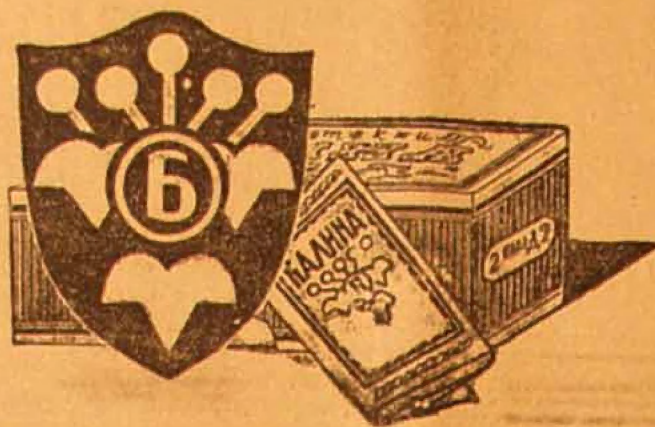
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлади. 504-060.
143-322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
Фр. Чехословаччині 30 ч. к.
— в усіх прочих краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції: 219-41.
Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Звертаємо увагу
на охоронну марку наших без-
конкурентних

ПАПЕРЦІВ І ТУТОК (повноваток)
„Калина“

В СССР нема хліба ні цукру.

МОСКВА, 25. 9. ПАТ. „Економическая жизнь“
спередує недостачу артикулів першої потре-
би. Наприклад в Горківському районі (давня ниж-
городська губернія) перевели контролю 220

склепів. В багатьох skleпах не було хліба, му-
ки й цукру. В Озівсько-чорноморському районі
на 425 skleпів у 48 не було цукру, в 41 хліба, в
40 муки і т. д.

ВІДСІЧ ПІД АЛЬКАЗАРОМ.

ЛЬВИ АЛЬКАЗАРУ ШЕ БОРОНЯТЬСЯ.

СЕН ЖАН ДЕ ЛЮС, 25. 9. ПАТ. Передні сте-
ні відділів полк. Яга зачали бій з червоною мілі-
цією під воротами Толедо у приблизнім відда-
ленні 500 м. від Альказару. Літаки скинули над
Альказаром харчі і відозву, що в найближчих
годинних відсіч звільнить оборонців.

Севільська радіостанція повідомляє, що кому-
ністична партія проголосила в Мадриді відозву,
яка стверджує, що теперішнє положення дуже
погале і що небезпека наступу на Мадрид
збільшується з кожною хвилиною.

Радіостанція в Севільї подає, що на фронті
Толедо національні війська розбили червоних,
які вступили дорогою. Червоні залишили на полі
боя 60 убитих і багато ранених.

ПАРИЖ, 25. 9. ПАТ. Вчорашні звідомлення
червоної команди були неправдиві, бо як голо-
вний телеграми, червоні зайняли лиш де-
які будинки, що з них відступили оборонці. На-
ціональні війська на відтинку Толедо надіються,
що до двох-трьох днів визволять оборонців
Альказару.

ТОЛЕДО, 25. 9. ПАТ. Кореспондент Райтера,
який відвідав Толедо, подає, що число оборон-
ців Альказару оцінюють ще на 800—1000 жовні-
рів. Червоні захопили склад із харчами. На їх-
ню думку, оборонці не зможуть довше борони-
тися як два-три дні.

ПЕРЕД ВИРІШНИМ НАСТУПОМ НА ТОЛЕДО.

БУРГОС, 25. 9. ПАТ. Окремий справоздавець
агенції Аваса повідомляє, що війська полк. Яга
скріпили свої становища на схід від Торіос. Го-
ловна квартира рішила, що сьогоднішній день
буде днем відпочинку для частини перетомлених
безперервними боями від минулої суботи. На
підставі інформації з урядових кол, здається,
що наступ на Толедо не почнеться без старанні-
шої підготовки, бо ворог займає добре укріпле-
ні становища і диспонує найменше 10.000 людей,
вчисляючи вже й відділи, що облягають Алька-
зар.

В околицях Толедо зістрілили національні
війська два ворожі літаки.

МАДРИД БЕЗ ВОДИ.

ОБОРОНЦЯМ АЛЬКАЗАРУ СКИНУЛИ ПО-
ЖИВУ.

СЕВІЛЛЯ, 25. 9. ПАТ. На північній фронті
військ ген. Моля посуваються далі в напрям-
і Більбао. Зайняли вони села Дуранго і Вальме-
ду. На фронті Сієра національні війська кон-
тролюють уже всі збірники води в Льобозі, що
нині користувався Мадрид. Тепер у Мадриді
з'являється дошкульно недостача води. Націо-
нальні літаки скинули вчора оборонцям Алька-
зару харчі й муніцію.

ЧЕРВОНІ РЯТУЮТЬСЯ ПОВЕНІЮ.

ПАРИЖ, 25. 9. ПАТ. Агенція Аваса повідом-
ляє з Мадриду, що червоні війська збурили
гати на ріці Альберші. Величезні маси води спли-
ли в нижче положені долини. Червоні літаки
ствердили, що національні війська збирають
над берегами ріки великі запаси воєнних мате-
ріалів. Досі невідомо, які були наслідки збурен-
ня гатей. Догадуються, що повинь накоїла ба-
гато шкоди у воєнних матеріалах.

АНАРХІЯ В МАДРИДІ.

АЛКАНТЕ, 25. 9. ПАТ. До мешкання німець-
кого фронту праці і до німецької школи в Ма-
дриді вдерлися силоні міліціонери, перешу-
кали всі кімнати й забрали всі папери. Німець-
кий шарж д'афер у Мадриді заперестував і
зачався звороту документів та запоруки й
шаржи німецького майна на території Іспанії.
Міністерство закордонних справ

висказав німецькому шарж д'аферові свій жал-
та заявив, що всі ревізії переведено без відома
влади.

ПРЕЗИДЕНТ АЗАНЯ УСТУПИВ.

РАВАТ, 25. 9. ПАТ. Севільська радіостанція
інформує, що президент Азаня уступив. Його
функції виконує покищо Мартінес Баріо.

НАСТУП НА БІЛЬБАО.

БУРГОС, 25. 9. ПАТ. Речинець, що його по-
дає ген. Моля для Більбао і Сантандер, минає сьо-
годні над 1. годині. Вчора ввечерю звернулися
національні радіостанції з останнім закликом до
всіх жителів Більбао, що сьогодні почнеться на-
ступ.

Війська ген. Моля зайняли місцевість Аре-
чавалету, 38 км. на південь від Більбао. Інші ко-
лонни наступають від Ліліт і Віскаї. Уладок цих
міст є неминучий.

Заощаджену готівку

приймає

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

у Львові, Ринок 36.
до обороту й опроцентування

Інформації писемно або усно.

Відворот чехів від совітофільства?

(Від нашого кореспондента.)

Прага, 25. вересня 1936.

У внутрішньо-політичному житті Чехосло-
ваччини приходить в останньому часі до делкої
переорієнтації, проявляються навіть симптоми
повного протверзіння ширших кол чехословаць-
кого громадянства з часу совітофільської психо-
зи. Ця психоза була вже так опанувала чехосло-
вацьке громадянство, що не лише лізі його утру-
дування, але навіть і католицька т. зв. лідова
партія цілковито була їй віддана. Ми були свід-
ками того, як ця католицька партія докладає
всіх аусил, щоб створити уряд зі соціалістів і
з підтримкою комуністів. Ми бачили не раз, як про-
відні люди цієї партії виступали на різних при-
людних зборах разом із соціалістами і комуніста-
ми. У пресі тієї партії можна було не раз читати
довгі статті, в яких автори старалися переконати
своїх читачів про те, що теперішній совітський
режим вже зовсім „інось інше“, ніж отой „жовни-
стий“ і що в Совітах панує вже повна свобода ві-
ри а антирелігійна пропаганда і переслідування
католицької церкви належать вже лише до мину-
лого, до добра, коли ще більшовики „не вступили
були на шлях повної демократизації СССР“. Ка-
толицька чехословацька преса вивчала всі мо-
жливі аргументи, щоб лиш перекопати своїх
читачів про можливість тіснішої співпраці з Со-
вітами, як державою, і комуністичною течією, ніж
забуваючи зовсім на те що, не може бути більш
нічого неприродного, як така співпраця з рухом,
що його ніяк не можна погодити з основними те-
зами католицького. Совітофільство це шло аж
так далеко, що ставало в різкій розбіжності до
поглядів Ватикану, який все ясно здавав собі
справу що „сатанізму і християнству в ніякому
разі погодити не можна“. І тому то необхідною
сенсацією у внутрішньому житті Чехословаччини
є цей нагальний зворот чехословацької католицької
партії у його рядах на більшовизм і його загаль-
ну небезпеку, зворот, який характеризується не
лише повним протверзінням з чеху совітофіль-
ської психози, але і виповідженням найгострішої
боротьби більшовизмові.

Найним доказом такого повного звороту і
цього протверзіння було імпрезація публічне
віче чехословацької католицької або т. зв. лідової
партії, яке відбулося в одній з найбільших сал
Праги 16. ц. м. у присутності провідних чинників
партії.

Головним промовцем на цьому вічу був чехо-
словацький священик, декан з Нового Биджова
о. Мадль, який саме недавно вернувся з довгої
подорожі по СССР. Осипаючись на все те, що він
в часі цієї своєї подорожі бачив на власні очі і
чув на власні уха, промовець у прегарній, яскравій
промові піддав дуже окрупулятивній критиці боль-
шевизм і його небезпеку, при чому торкнувся тем
питання чехословацько-совітського союзу. Гово-
рячи про цей союз, промовець різко відкинув
цікаве питання: кому совітська армія бажала на-
діти допомоги, „чи чехословацькій демократії
чи світовому більшовизмові“.

На днях появиться найбільший ілюстрований Календар „КРИНИЦЯ“ на рік 1937.

Серед нашої календарної літератури — „КРИНИЦЯ“ це дійсно всесторонньо і по мистецьки опрацьована

МАЛА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.
Замовляти у Видавн. „Діло“.

200 сторін великої вісімки

Ціна зол. 1.50, порто 30 сот.

Вже в цих одних лише слів о. Мадля ясно видно ступінь авороту чехос. католицької партії в її поглядах на більшовизм, бож досі парламентарний клуб цієї партії все ставився за тісною співпрацею з СООР і з його армією.

Але найкращим показником цього повного авороту і протвердіння — це резолюції, які на цьому віз ухвалені і то односторонньо, при великому ентузіазмі присутніх.

Прийняті резолюції виходять зі снів римського папи про небезпеку, „яка загрожувє всім народам Європи і цілому світові від більшовизму“. Ця небезпека резолюція ілюструє живим прикладом еспанської громадянської війни, говорить про варварства, які там діються і строго осуджує злочинні вчинки „цих еспанських ворогів культури і людськості та бажає героїському католицькому еспанському народові, щоб якнайскорше переміг комуністичних варварів“.

Далі резолюції проголошують заснування „Ліги боротьби з більшовизмом“ і вивають чехословацький уряд, щоб „з повною енергією поборював більшовицьку агітацію особливо між молоддю та між безробітними“. Зокрема вивається міністерство внутрішніх справ, щоб поборювало енергійно все те, що „може викликати за кордонами вражіння, що Чехословаччина в росядником більшовизму в Середній Європі“. Треба

теж пильно охороняти перед більшовизмом шкільництво у згоді з основами католицької науки, як це пильно подає у всіх своїх онцидлах папа Пія XI.

Як бачимо, резолюції дуже різкі, рішучі і без ніяких компромісів на право і на ліво, як це у тій партії досі водилося. Слід хіба бажати чехословацькій державі, її народам, Європі і — нм, — щоб за лідовою партією пішли як мога найкорше й усі інші чеські партії. Змідання вище натяк про існуюче в Європі вражіння, наче ЧОР є росядником більшовизму, — це відважне і — на жаль — влучне опостереження. Союз ЧОР з СООР пішов далі, ніж цього вимагала безпека себе перед небезпкою німецької агресії. Фаміліарно-нахабний тон совітської преси з одної сторони та з другого боку дивний підхід чеської преси до Совітів, як країни всіх благ, усе це дійсно допомогло витворенню вражіння, немов приязнь з Совітами стала просто підставою державної екзистенції ЧОР. Чехословаччину почали у зах.-європській пресі представляти, як середнь-європейський бастион Совітів і як „випадкову браму“ більшовицької революції. Протидіяти цій погубній шкільній треба всіма засобами. Протидіяти не словами, а ділами. Ставонице лідової партії в таким відрідиним ділом.

— о —

Тріумф дипломатичного фарисейства.

Заковика в Лізі Націй.

ЖЕНЕВА, 25. 9. ПАТ. Хоч абісинську делегацію допустили тільки на теперішні наради Союзу Народів, це не пересуджує цієї справи на будуче, бо вона викликала в європейській політиці небувале замішання. Європейська преса підкреслює, що ця подія може стати зворотною точкою в Європі.

Римська преса покищо підчеркує сильне обурення, яке викликало рішення Союзу Народів. Вона протиставляє цьому рішенню перехід абісинського посла Вольде Маріама на бік Італії. Піурядова „Попольо д' Італія“ пише, що Ліга Націй виває представників невірництва.

„ЛІТВИНОВ ТРІУМФУЄ“.

Паризький „Журналь“ пише: „Літвінов стор-

педував Лігу Націй. Признання повнозастей абісинської делегації — це робота Совітів. Це рішення усунуло Рим з Ліги Націй і виключає всяку європейську співпрацю. Що за тріумф Совітів, пише „Журналь“, рівночасно виперти Італію з міжнарод. діяльності, Лондон зловити на конфлікті з Римом, а себе представити як оборонця правопорядку і вожда малих держав“.

Також англійська консервативна преса побоюється дальших замотань і труднощів в європейській політиці. „Дейлі Телеграф“ пише: „Булоб божевільям твердити, що допущення абісинської делегації не завдало Лізі Націй тяжкого удару“.

— о —

Англія хоче ізолювати Італію.

РИМ, 25. 9. ПАТ. Вірджініо Гайда — відомий передовий публіцист — у вступній статті „Джорнале д' Італія“ аналізує теперішню політику Англії. На думку Гайди очевидне, що Англія тепер старається якнайскорше заключити новий договір про гарантію французьких границь на сході, щоб цим посягнутися односторонніх зобов'язань

супроти Франції. Англія змагає до нового гарантійного договору між Лондоном, Парижем і Берліном, з виключенням Італії. Цим способом Англія бажає мати спокій в західній Європі, щоб Італії. Тому Італія не дає себе виключити з нового гарантійного пакту, на заході Європи

— о —

Що зробила досі Чехословаччина для Підкарпатської Руси?

На днях відбувся в Хусті краєвий зїзд соціал-демократичної партії Підкарпатської Руси. У цьому зїзді брав участь теж колишній соціал-демо. посол в Підкарпатті, аніні міністер соціальної опіки, інж. Яр. Нечас. Між. Нечас виступив тут з великою промовою, в якій був загальний огляд того, що чехословацький уряд досі зробив для Підкарпатської Руси на всіх ділянках її культурного, господарського і суспільного життя. Головні дані, що їх у своїй промові привів мін. Нечас, ми з журналістичного боку подаємо до відома і нашим читачам.

Найголовнішим завданням — сказав бесідник, — яке ставало перед чехословацьким урядом зараз таки після прилучення Підкарпатської Руси до Чехословаччини, була офензива проти культурної темноти країни. По перевороті більшість населення Підкарп. Руси була неграмотна, 35.000 дітей не могло ходити до школи, нині таких дітей є вже всього лише 3.000. В усіх майже громадах

Підкарп. Руси діти вчаться вже нині рідною мовою, а перед переворотом так було лише у 34 т. ав. церковних школах. (А куди зачислив п. міністер усі ті школи, де вчать „на руськом язичке з мєстним проіаномєнем“? — М.н.). До 1931. р. вбудовано 286 нових народних шкіл, від того часу число нових народних шкіл ще побільшилося. Нині є на Підкарп. Руси 20 виділових шкіл, колись було їх тут лише 6. До цього треба ще додати 9 середніх шкіл, яких давніше зовсім не було, 105 доповнюючих ремісничих і сільсько-господарських шкіл. До перевороту видатки на шкільництво Підкарп. Руси вносили в нинішній валюті 20.000 кч. (?), нині ці видатки перевищують уже суму 2 мільйонів річно. „Автономія без культури і доброго шкільництва булаб лише аустим демагогічним гаслом“ — сказав мін. Нечас.

Бгато зроблено на Підкарпатській Руси теж у ділянці публичних робіт. Від перевороту побудовано на Підкарп. Руси публичних будівель за

107 міль, тепер підготовляють ще нові будівлі на дальших 33 мільйони. Будувались нові великі мостривні над Ужгородом за 35 мільйонів, і те ж призначено на направу старих і 30 міль. на будів нових доріг. Лиш самих мостів поставили за цей час на Підкарп. Руси за 26 мільйонів. Перед переворотом не було на Підкарп. Руси ні електричної трифізиції країни, нині вже 65 громад мають по 6 мільйонів кильоватогодин електричної енергії. Довжина поштових залізничних сполучень від перевороту з 658 км на 3.460 км. Приготовляється будова залізничного шляху Ужгород—Хуст за 81 міль, і Мукачеві—Хуст за 195 міль.

Багато гроша видано теж на піднесення економічного боровства. Від перевороту видано на розвиток шкільництва понад 5 міль, на поліпшення господарства 2,5 міль, на регуляцію рік 37 міль, на меліорацію 2,6 міль, на водянй будівлі до 4 міль. Крім того ще додати видатки на поліпшення господарки в державних лісах, то суми від податків на рішме й лісове господарство від перевороту до кінця минулого року досягли великої квоти 186 мільйонів. Душе багато зроблено теж у полі соціальної опіки і піднесення гігієни життєвих умовив населення Підкарп. Руси. І тут понад 50 міль видано досі на дитячі закорони і на дитячу акцію дітей.

Влаштовано державну епідемічну аптеку, побудовано державний інститут для виховання акушерок, побудовано „Дім народного здоров'я“, великий хірургічний павільон при гігієнічній Муначеві, павільон для венеричних хвороб при гігієнічній в Севлюші і т. д. В рр. 1924—25 влаштовано 17 соціальних порадень, станції для лікування туберкульозу і т. д.

Суми, що їх видає чехословацький уряд, як подає бесідник, удвоє більші від прибутку, що їх дає державі сама країна (?). В рр. 1924—25 загальні державні прибутки, які дає Підкарп. Русь, вносили 745 мільйонів кч. Видатки, як до поробив у Підкарп. Руси, досягли суми понад мільярда кч.

„Беручи все це на увагу — сказав мін. Нечас — бачимо, яку велику помилку робили ті, які говорять теж про господарську екзистенцію Підкарпатської Руси“. На закінчення мін. Нечас додав, що він подає лише цілком замовний огляд і вповні свідомий того, що ще дуже багато треба для Підкарпатської Руси зробити.

З нашого боку ми до цього огляду ми. Нечас можемо додати одно: і ми свідомі того, що не зроблено на Підкарпатській Руси за час її державної приваженности до Чехословаччини і це не раз у нашому часописі з відомленням підтверджували. Згадайте тут хочби велику статтю про кр. Барана, яку недавно помістив „Діло“. Згадайте тільки, що вся та праця і видатки, які вносили з поведінкою органів чехословацької держави супроти Підкарпатської Руси розглядаючи під економічно-політичним оглядом.

— о —

УЖЕ ПОЯВИВСЯ

КАЛЕНДАРІК для молоді на 1937 р. НА СЛІДІ

приятель та необхідний порадинок кожного учня.
Ціна 40 сот. з поштовою пересилкою 30 сот.
Жа дайте показового числа кістчанки жовтої „Сліди“ — Річна передплата 2 зол. — Адміністрація „Сліди“, Чарнецького 26. Конто П. К. О. код. Бук. 101.423 (із заміткою: для На Сліди).

Ген. Загурський жив!

Орган „Легіону Молодих“, „Нової Польської Праці“, в замітці п. заг. „Фронт Моря“ пише: „Багато в останньому часі говориться про те, що фронт моря, що свої політичні інтереси має — як це аналізує сама назва — в закордоні. Проводять цим фронтом: В. Вігос, що теоретизується з Чехословаччини до Женев, аніні англ. і композитор І. Падеревський, автор великого приказу „Я, особистий приятель мільйонів“ Ю. Галлер, Ва. Сікорський та аніні бішник генерал Загурський, що мешкає в Парижі вул. Ст. Готард 47“. З цієї статті видно, що ген. Загурський жив.

Пресо́ва конференція у Варшаві.

З нагоди засідання Ц. К. Міжнародного Кооп. Союзу.

УКРАЇНСЬКА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ.

У дні 21. до 26. вересня ц. р. засідав у Варшаві Центральний Комітет Міжнародного Кооп. Союзу та інші його виконавчі органи. Центральний Комітет є ширшим ухвалюючим тілом М. К. Союзу між одним і другим конгресом світової кооперації. В склад його входить тепер к. 60 осіб від різних кооп. організацій світу. Є там також два представники польської кооперації. РСУК там досі не мав свого заступника.

Зібрали Центр. Комітет відбуваються раз у рік, що року в іншій місті Європи. Цим разом зібралися у Варшаві. З цієї нагоди генеральний секретар Міжнар. Кооп. Союзу п. Генри Мей, інитково запросив до участі в засіданні Ц. К. представника української кооперації з тихом представником української кооперації з хорватим голосом. В цім характері на зібранні директором РСУК сен. Остап Душак.

З нагоди цього зібрання влаштовано дня 22. вересня пресову конференцію, щоб поінформувати ширший загальний Подія про організацію й характер Міжнародного Кооп. Союзу. У пресовій конференції взяло участь до 30 представників варшавської, польської і жидівської; української, польської, німецької і жидівської; української кооперативну пресу заступав д-р К. Коберський. Проводив конференції в характері господаря терену передсідник Надз. Ради Спож. Союзу „Сполем“ п. Воевудзкі. Міжнародний Союз репрезентували п.п. президент Союзу Вайно Тиннер (фінська кооперація), генер. секретар п.

Генри Мей (Англія), Ернст Пуассон, Франція), Віктор Серві (Бельгія) та кілька інших осіб.

Президент і секретар Міжн. Кооп. Союзу (перший по німецьки, другий по англійськи) поінформували привітних про історію і сучасний стан МКС, його ідеологію, організацію і найближчі завдання. Відтак присутні ставили додаткові запити у зв'язку з певними справами дня. Цікавіші запити торкалися таких справ: що робить МКС для популяризації кооп.—в праці і продукційних кооп.—в; яка діяльність МКС від конгресу до конгресу (тут ген. секретар наводив приклади допомоги моральною і навіть матеріальною МКС для деяких національних кооп. організацій у добі переслідувань, напр. в Австрії); про публікації МКС, про становище МКС до диктаторських режимів; що робить МКС для зближення споживачів з с.т. продуцентами.

Представник української кооп. преси д-р Коберський у формі інтерпеляції порушив справу членства соціальної т. зв. „кооперації“ в МКС, покликався на факт офіційної ліквідації місцевої споживчої кооперації в СРСР (вересень 1935) та на повне підчинення сільської кооперації і московського Центросоюзу під владу партії і держави. Коли в МКС нема кооперації Італії та Ні-

меччини, то вже рішуче ніякого місця в МКС не може бути для кооперації СРСР, яка не має й тієї автономії та самодіяльності, будучи просто органом держави. Додатково д-р Коберський підніс з привітанням той факт, що МКС і його секретар інтервенювали свого часу перед владою у Варшаві, коли йшло про оборону існування і компетенції Ревіз. Союзу Українських Кооператив, при нагоді зміни кооперативного закону.

У відповіді на інтерпеляцію в справі большевицької кооперації президент МКС п. Тиннер запитав, що справа членства, як він казав, „der Russen“ велетка до вирішення, бо соціалістичні кооператори завжди на засіданнях МКС заявляють, що вони є „свобідна“ кооперація. МКС має чимало неприємностей від соціалістичної кооперації.

Треба тут згадати, що в кругах МКС, як з усього видно, говориться про те, якби збулися невідомого члена „кооперації“ СРСР. На ці тенденції вказує також стаття п. Генри Мей, ген. секретаря Союзу, в гострою критикою большевицької „кооперації“, що була надрукована в органі МКС; стаття ця помачена в перекладі на нашу мову в „Кооперативній Республіці“ за вересень ц. р.

Про хід засідання Центр. Комітету МКС у дні 24. і 25. ц. р. подамо інформації по їх одержанні.

18. жовт. ДЗЕРКАЛО у фабриці М. ВІК
ШЛІФОВАНЕ 50 x 100 мм. ул. Ягеллонська ч. 25
Тел. 232-54

Луговий здвиг надвірнянського повіту.

Надвірна — невеличке повітове містечко. Положене майже на самому кінці повіту, окружене гірським гірським гір та прикрашене річкою Бистрицею. Заселене в більшості жидами, далі українцями і найслабше поляками. Таке на око, як майже кожне місто на українських землях. Однак тут — на диво ворогам та на радість нам — не так, як то буває в інших містечках. Не гризуться між собою українці інтелігенти, не б'ються між собою міщани та не ворогують на „панів“. Нема, здається, так званих „клік“. Словом: інакше, як воно буває в багатьох наших містах, де в програмі майже кожного стоїть його „я“. Може воно й тут є, або колись вилізе, але тепер на щастя того не видно.

Наслідком цієї згоди між собою у місті й повіті культурно-освітня робота йде досить гарно; товариства в більшості діяльні, живі.

Міщани — юнаки й дівчата — їздять, чи краще сказати ходять по селах у неділі та свята й організують селянську молодь у бронзові ряди „Лугу“. Вчать дисципліни, видержливості, пошуху та пошанування наказів повітового центру.

Не обходиться і тут без комуністів і різношерстних інших махіністів, які хотіли — одини

Ширіть наш часопис!

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

14

Українські політики.

Сильєти наших давніх послів і політичних діячів.

Д-Р МИХАЙЛО КОРОЛЬ.

Михайло Король належав, як був студентом у Львові, до товариства „Академічний Кругок“ та причислював себе до старорусинів, як русофілом ніколи не був. Був великим противником фонетичного правопису і замолоду поборював фонетиків-українофілів, бо побоювався, що як приймється фонетичний правопис, то за ним піде польська азбука, а за нею польсизація нашого народу.

Король був одним з типових чесних русинів свого часу, що у своєму патріотизмі боялися всяких новин, які моглиб захитати національною душею нашого громадянства і повести її в круги „деревинників“, значить: відступників рідного народу. Але проте був він нашим громадянином першої класи, людиною поважною, характерною і роботящою, так, що хто його пізнав, то мусів до нього ставитися з найбільшою пошаною.

Першим прилюдним виступом Короля був реферат, що його він виступив 4. травня 1884. р. на вічу львівських українців, з протестом проти реформи Чина оо. Василіян Єзуїтами. Він промовляв проти великої небезпеки, що загрожує нашому народові: забором монастирів оо. Василіян на власність Єзуїтів і польонізацією та латинізацією наших оо. Василіян; — отже ті чорні хмари, що нависли були у почуваннях нашого громадянства. По його рефераті постановлено одностайно: вислати до цисаря депутацію з протестом проти єзуїтської реформи оо. Василіян.

В 1888. р. відчинив д-р Михайло Король адвокатську канцелярію в Жовкві і тим зачав з літаратурно-Сильєстром Дрималиком організувати Жовківський. Вони поширювали просвітні видання: поставили Народний Дім і заснували

кредитову кооперативу та з часом ціле політичне життя в Жовківщині було в їх руках.

Нову еру в 1890. р. поборював також Михайло Король і в бюджетовій дебаті Галицького Сейму 1894. р. виступив дуже різко проти уряду, називаючи акцію з 1890. р. давньою австрійською девізою: Дівіде ет імперіа! Далі дорікав, що через ту „еру“ розбилася солідарність української репрезентації і тому треба, щоби світ дізнався, що отся сумна угода розвіялась і її вже нема...

За нову еру відплатився граф Казимир Бадені пословицею Короліві, бо з приводу виборів до парламенту в 1897. р. доручено йому акт обвинувачення за злочинне підбурювання проти влади. Перед карним судом у Львові заступав д-ра Короля його приятель д-р Євген Олесницький, що виборів увільняючий вирок.

Коли з початком 1906. р. зачали поляки розпускати тривожні вісти, начеб українці спричинювали агітаціями за виборчою реформою грізний рух проти польського населення — на те, щоб перепинити виборчу реформу, — вислано до Відня українську депутацію, щоби опрокинути ті затії. Депутацію прийняв цисар дня 22. січня 1906. р. До тої депутації ввійшли: митрополит Андрій Шептицький, єпископи Чехович і Хомишин та послі Романчук і Король. Однак заки ми зложили депутацію, треба було залагодити особисті непорозуміння. Староруська партія домагалася, щоб побіч Романчука йшов до цисаря її представник д-р Іван Добрянський, а Народний Комітет національно-демократичної партії вимагав, щоб від його президії був у депутації один член. Вкінці пішов таки Король як нейтральний, за що дуже загнувалися на нас старорусини...

Та ці й інші гніви нічого не помогли, бо остаточно д-р Михайло Король таки зовсім перейшов на наш бік.

Д-Р ТЕОФІЛЬ ОКУНЕВСЬКИЙ.

Між товаришами д-ра Євгена Олесницького і моїми визначився д-р Теофіль Окуневський як людина смілива, культурна і поступова

Окуневський зачав послувати в Галицькому Сеймі в 1889. р. і вже з початком свого послужання мусів відбутися двобій з польським шляхтичем Розвадовським в обороні чести українського народу. Опісля (в 1894. р.) державна прокуратура в Коломиї перевела проти нього карний процес за те, що він на зборах у Коломиї назвав висказ намісника графа Казимира Баденського: „або з заступниками українського народу, або без них“ — бують польського шляхтича і візав зібраних пімстити ту буту. По переведенні головний розправі трибунал суду присяглих у Коломиї увільнив його від вини і кар.

Д-р Теофіль Окуневський розправився також з митрополитом Сильєстром Сембратовичем у 1894. р. в Галицькому Сеймі, коли то митрополит зажадав краєвої підмоги на католицькі місії в краю. В цій полемічній дебаті сказав посол Окуневський до очей митрополитові, що український митрополит та українська світська інтелігенція йдуть, на жаль, іншими шляхами; та історія осудить колись, хто був на правдивій дорозі...

В 1897. р. увійшов Окуневський до Палати Послів Державної Ради у Відні і в дні 30. березня тогож року зложив заяву з приводу кривавих виборів того змісту, що переведені у Східній Галичині вибори переконали український нарід, що теперішній уряд не жахається ніяких насильств, щоб не допустити до вибору послів по свободній волі української нації; що український нарід у Галичині поставлено перед альтернативою: визнати польську державну ідею, або мовчати і вмирати; що боротьбу за права, заборучені конституцією, уважають урядові чинники за злочинне повстання і так представляють справу на найвищому місці. Тому, йдучи за голосом всього українського населення, будемо поборювати отсей уряд всіми способами та подамо руку тим заступникам інших народів, які змагаючи до розширення автономії країв, подбають про охорону національних меншин.

Це була заява на привітання президента міністерів графа Казимира Баденського. Відтак посол

ПАНИ І ПАНОВЕ

КУПУЮТЬ
ЕЛЕГАНТНІ
І СОЛІДНІ

ВОВНИ
ШОВКИ
ПОЛЮТНА
ТЕКСТИЛЬНОЇ
ГУРТІВНІ

ЛЬВІВ-РИНОК 30

свідомо, інші несвідомо — звести громадянське життя у рамки їхнього політичного життя або з особистих ураз зруйнувати все, що не по їхньому. Дотепер якось ця гадина не мала сили всмоктуватись у громадське життя.

В самому місті гордо пишеться великий Народний Дім з такою гарною салею, що позавидувати може й у Львові. У цьому домі примістилися всі культ.-освітні і руханково-спортивні товариства. Побіч дому великий город, де вправляє місцевий „Луг“, що має понад півтори сотні членів.

В неділю 20. вересня ц. р. свято в Надвірній. Старшина „Повітового Лугу“ вже вдрує цього року скликати низове козацтво в місто на попис. Цим хоче більше впоїти думку в низових своїх клітинах, щоб від міста не відбегали, а чимраз ближче підходили та цікавилися ним, — хоча воно покищо чуже нам своїм змістом. Зрештою „ніхто не відає, що наш отаман гадає, думає“ — каже давня добра козацька пословиця.

Служби Божої та проповіді, яку виголосив о. Шевчук, вислухали „Луги“ в церкві, бо на полєве богослуження дозволу не було. З церкви походом під звуки гуцульської оркестри з Дори помашерували лугові чети на чолі з своєю Старшиною на грищі українського спорт. гва „Бескид“. Рівно, сотня за сотнею, йшли бронзові ряди з місцевостей: Надвірної, Грабівця, Гвіздя, Старуні, Дзвинця, Десятини, Прерослі, Солотвини, Молодкова, Монастирчан і Цуцилова.

Окуневський поставив у Державній Раді внесок на обвинувачення президента міністрів графа Казимира Баденього за останні криваві вибори і зловживання органів влади.

Станувши 28. грудня 1897. р. в Галицькому Сеймі, застав посол Окуневський пропозиції презесом „Кола“ Польського Аполінарієм Яворським проєкт адреси до цисаря з приводу ювілею в його 50-ліття. В адресі було сказано, що вибух національних пристрастей довів до насильств і зневажливих подій у парламенті, але зате в краєвих сеймах дається досягнути порозуміння, та що поляки і українці признають засаду рівноправності і є готові задовольнити всі потреби обох народностей та усунути все, що розєднує в краю. І коли наші соймові послы Олександр Баранський і товариші погодилися на таку політично шкідну для нас адресу до цисаря, то один тільки посол Окуневський мав цивільну відвагу заявити, що він рішуче протиставиться такій адресі до цисаря, бо український нарід ладить свою іншу адресу до цисаря...

І дійсно окрему адресу цисареві з нагоди його ювілею вислали галицькі українці (у травні 1898. р.) — з бажанням національної автономії і поділу Галичини.

Щоб показати свою звичливість супроти таких послів, як Баранський, ухвалив Сейм у тій сесії, щоби вже в 1898. р. відкрити українську гімназію в Тернополі.

Посол Окуневський заступав тоді в Галицькому Сеймі і в Державній Раді думку, що справу національну і мовну можна залагодити тільки в Державній Раді та що в Галичині може зарадити лихові тільки поділ краю на округи: українські, мішані і польські.

Д-р Теофіл Окуневський був послом з темпераментом і все добрим товаришем. Він виконував свої обовязки для добра народу всюди, де того було треба.

(Д. Б.)

Пописова частина свята почалася від піднесення прапору. Рівночасно голова „Повітового Лугу“ д-р Банах здав звіт делегатові „Великого Лугу“. Підчас цієї урочистости музика заграла луговий гимн. Гордо залопотів прапор, а на ньому... мріє наша, — герби Києва! „Слава Лугові, Батьківщині слава!“ — залунало з п'ятих соток грудей.

Промову про значіння Лугової Організації в теперішній час виголосив заст. голова „Великого Лугу“ зі Львова Козланюк та передав голові „Повітового Лугу“ д-рові Банахові від Гол. Старшини у Львові золоту медалью за повну посьвяту працю в повіті. Луги перемашерували перед Повітовою Старшиною і делегатом почесним ходом.

Попис випав гарно. Публика на знак задоволення гучними оплесками нагороджувала вправляючих. Інструктори й інструкторки з надвірнянського „Лугу“ повинні бути задоволені, що праця їх не йде марно. Дисципліна й послух у лугових рядах, що їх видко було на святі, це на-

города за їх працю. Новиною були впрямі „Буховини“ укладу голови д-ра Банаха. Молодше патичне свято бронзових рядів.

Надпрограмово відбувся поклад таміа „Лука“ луговиків з Грабівця та галицьких луговиків „Козак“ луговиків з Надвірної.

Д-р Банах подякував прибувшим „Лугам“ за їх головам за труд і візав їх до дальшої праці. Вечором відбувся луговий вечірний.

М. С. К.

ПОВІТОВИЙ ЛУГОВИЙ ЗДВИГ У КОПИЦІНЦЯХ

відбудеться в неділю 27. вересня ц. р. в селі Гол. Отамана військ України Симона Петлюки. В програму входить: похід „Лугів“ через Копицінці, Служба Божа, поплудні в год. 2-й мімія з рефератом про Гол. Отамана, хорові танці, деклямації і музичні продукції оркестри „Боян“, дальше впрямі луговиків і луговиків дефіляда.

Після п'яти літ праці.

Пресова конференція в Кооперативі Інжинірських Робіт (КІР).

Кооператива Інжинірських Робіт (КІР) закінчила цього року 5 літ своєї діяльності і з цієї нагоди запросила представників нашої національної преси на конференцію, яка відбулася 24. ц. м. Метою конференції було зазначити українську пресу з ділянками праці кооператива та з дотеперішніми її досягненнями.

В першу чергу оглянули представники преси фабрику електричних батарей і звен „ЕКО“, яку веде КІР. Дирекція кооператива зазначила присутніх з тими труднощами, з якими приходилося їй боротися в перших початках цієї фабрики, заки дійшла до того повновартісного продукту, який тепер виробляє. Причинилося до видосконалення продукту головню те, що управа рішилася врешті спровадити з Німеччини спеціаліста від виробу батарей, а також один з членів Дирекції інж. Зубенко виїхав до Німеччини і там перебував практику в кількох німецьких фабриках. Тепер батареї „ЕКО“ є щодо якості рівні з усіми чужими виробами, а навіть у дечому їх перевищують. Фабрика виробляє тепер 1.000 до 1.400 батарей денно, а може їх виробляти до 4.000. Працює тепер у фабриці 1 інжинір-керманіч, 1 книговод, 1 техник, 1 практикант і 20 робітників. Правно виділилася фабрика у спілку з обмеженою порукою, в якій КІР має більшість уділів.

Після оглядин фабрики перейшли учасники конференції до домівки КІР-у, де член Дирекції інж. Мілянчик зазначив їх з іншими ділянками діяльності кооператива. І так кооператива веде в першу чергу будівельний відділ, себто вико-

нує будівельні роботи. Працює в тім відділі постійно 7 інжинірів, 8 техніків та 5 практикантів. За п'ять літ виконала кооператива 47 будов: 1-їм 14 промислових будинків та молочарень, 3-їм 3 житлових будинків, 2 Народні Доми, 2 церкви, 3 школи і 17 ремонтів. Крім того наглядала за будовою 41 будівель. Найбільшою будівлею, яку досі поклала КІР, є будинок фабрики „ЕКО“ і тут „Калина“ кооп. „Будучаість“ у Тернополі коштом понад 190 тисяч золотих. Архитектурний відділ куди виконав досі 239 проєктів будівель. Працює в ній постійно 2 інжиніри-архитекти та 2 рисівники. Окрім того кооператива давала працю кільком інжинірам нечислам. В сталіційний відділ працює в міру замовлень. Зняті в ньому: 1 інжинір і 3 монтери з халасами. Врешті куди вела крамницю електротехніки та радієвих приладів „ЕКО“ у Львові при вул. Сикстуській. Працює в цій ділянці 3 інжиніри, 8 монтерів і 6 хлопців-терматорів. Позитив у бюрох централі працює в книговодстві й секретаріаті 1 інжинір і 3 канцелярійні сили.

Треба ствердити, що за п'ять літ праці Кооператива Інжинірських Робіт розвинулася в поважну українську установу. Свідчить про це хоча те, що дає вона працю разом 38 службовцям, у тім 15 інжинірам, 11 технікам, 6 практикантам і 4 урядовцям. Пресова конференція зазначила присутніх представників якнайкраще врахувавши про працю молодих інжинірів-промисловців. Бажаємо їм дальших якнайкращих успіхів.

В. Л.

Господарська вистава „Сільського Господаря“ в Самборі.

В ч. 129. „Діла“ з 22. червня 1896 р. описано в довшій статті „віче господарсько-промислове, устроєне філією т-ва „Просвіта“ в Самборі“. Відбулося воно 18. червня 1896. р. та мало за мету розбудити зацікавлення селянства Самбірщини господарськими справами. Проводив тоді цим вічем о. Зубрицький Михайло, реферували: мандрівний учитель господарства В. Король про господарські справи (управа рілля) та Василь Нагірний про кооперативні каси. Дискусія була дуже жива і віче закінчилося виставою господарського знаряддя, яке роз'яснювало між учасників.

Багато часу минуло, багато дечого змінилося за тих 40 років у Самбірщині. Та тига до господарського знання й господарської роботи була не надто слідна. Аж в останніх роках почала живішу працю філія „Сільського Господаря“ в Самборі. Веде її гурт ідейних громадських робітників, яким проводять: голова проф. І. Филіничак та проф. Стебельський враз з агрономом Кузьмином. І ось 24. вересня ц. р. виступила філія „Сіль. Господаря“ в Самборі з вислідами своєї праці на Господарській Виставі, що влаштували її своїм трудом і почином.

Вистава робить дуже гарне вражіння. Поділена вона на три відділи: 1) плоди сільського господарства, 2) домашній промисел та 3) хліборобське навчання. У першому відділі виставили члени кружків „Сільського Господаря“ та учні Хліборобського Вишколу Молоді дуже гарні зразки овочів, буряків, городовини, овочів, перетворів, насіння тощо. Окремий пасічний відділ заповнило кількох пасічників та Пасічний Спілка зразками меду, воску й пасічничим приладдям.

Домашній промисел мав дуже цікаві зразки кооператива „Шовк“ у Самборі, що представляв цілу працю над шовком від плеяни шовкопрядки, через розмотування шовкової латки, аж до виробу ріжного роду шовкових полотно та шпирій. Були теж зразки пристосування ріжкого шку на фелони, сукожки тощо, що були окремих відділів народнього мистецтва, у якому були зразки місцевих та пристосованих вишивок, старовинні убори, різьби, галти і т. д. Цей відділ узяли дуже добродивно і зі смаком та зрозумінням зразки пані під проводом п. Чижович-Хоминської. Хліборобське навчання заступлене хліборобською школою та літературою, серед якої є чимало і дитячих видань. Окремо розміщено ч. 129. „Діла“ з 1896. р., де описано перше господарське віче в Самборі. Поза цим уложено ще багато інших цікавих експонатів, як кури, живу рибу тощо. Окрема відділяння у самбірському народньому убої праці на виставі.

Виставу відкрив від філії „Сільського Господаря“ у Самборі голова дир. І. Филіничак, вітаючи присутніх делегатів установ та громад. В тім делегат централі „Сільського Господаря“ М-р Євген Храпливий перетяв стажку і вітання виставу. На сцені привітали присутніх окремих промовами: д-р Євген Храпливий від централі „Сіль. Господаря“, подаючи при цій нагоді огляд до методики праці на селі; інж. Макар Кашинський від філії „С. Господаря“ в Дрогобичі; м-р Сидорук від філії „Просвіти“ в Самборі; інж. Стефан Чижович від Українського Народнього Мистецтва у Львові; м-р І. Кульчицький від Окр. Союзу кооператив у Самборі; дир. Сідешич від місцевої

ОЖИЛА КОЛЬОНІЗАЦІЯ.

Не раз писалося вже в „Ділі“ про застрашане маломемелю нашого селянина у Східній Галичині. Відомо теж, що закон про земельну реформу в 1924. року в першу чергу наказує при парцеляції землі доповнити картою місцеві господарства поруч з наділенням землею філіварочної служби. При таких фактичних та справних умовах, здається, не може бути мови про кольонізацію наших земель зашилим елементом.

Але дійсність виглядає зовсім інакше. Ось жемут фактів в борщівського повіту, як там виглядає парцеляція, що саме переводиться.

1) *Ісоне Пусти* — маєток графа Баторовського. Парцеляцію переводить інж. Заленці. Парцелюється увесь маєток — 620 моргів орної землі і 100 моргів ліса. Набувши — виключно кольоністи із заходу. З місцевих дістає прихід на житу лиш один валівничин з Іваля, поляк Мервінський. Для двірської служби призначено за селом яких 30 моргів морквиків і нежитків. Ліс у цілості закупили якийсь поляк зі Станіславова, для себе задержав 50 моргів, а решту парцелює виключно між місцевими поляками. Наших людей, що згодошувалися в інж. Заленці в цілі набуття землі, відправлено з нічим.

2) *Нівер* — маєток гр. Баторовського. Парцелюють 690 моргів виключно між кольоністами зі заходу. Парцелює той сам інж. Заленці. У Нівері,

як і в Івоні Пусти — 70 відсотків господарів маломемельних.

3) *Турильче* — маєток графа Голуховського. Парцелюють лише частину філіварку, але пикають між поляками, а більшість зашилими та частинно місцевими.

4) *Шуварка* — маєток графа Голуховського. Парцелюють коло 600 моргів; парцеляція примусова. Проте нашим людям землі не продають, а сироваджують кольоністів із Заходу.

Такі самі вісти надходять також з повіту Заліщицького, де впр. у маєтку *Новосілка Костюкова* землю продають виключно кольоністам з гір (Татр), а нашим відмовляють.

Так само в маєтку кн. Сопіги у *Ланівцях-Констанції* з 700 моргів, що призначені на парцеляцію, вже продано 400 моргів виключно полякам. Нашим людям відмовили у продажі і лише через підставлених людей поляків наші селяни встигли відкупити, очевидно по значно дорожчій ціні, коло 200 моргів землі.

Цікавий випадок був у *Синькові*, маєтку графа Голуховського. Цей маєток призначений на примусову парцеляцію. Приїздили кольоністи із Заходу, але відмовились від купівлі. Тоді парцеляцію застановили, хоч наші люди у великому числі згодошувалися за купом землі.

— о —

НОВИНКИ.

— Футра найкраще робить Петро Карпак, Зибликевича 4. 2772 2—3

— Коли й де гуляємо? Проголошений у вчорашньому числі „Діла“ тансінг, який влаштує Т-во Українська Захоронка відбудеться 4. жовтня, а ні 27. вересня.

— Українська авдіція в радіо. В понеділок дня 28. вересня ц. р. в год. 6.25 вечором співатиме у львівському радіо відома наша співачка п. Ірина Туркевич. У програмі пісні таких сучасних композиторів: В. Барвінського, М. Колесси, Ст. Людкевича, А. Нижанківського, А. Рудницького, Р. Сімовича й С. Туркевич. При фортепіані д-р Стефанія Туркевич.

— Проти закриття українських кооперативних установ. В найвищому адміністративному трибуналі знайшлася, як повідомляють з Варшави низка справ, які внесли українські кооперативні установи із Сх. Галичини проти рішень адміністративної влади про закриття кооперативних крамниць і підприємств у різних місцевостях. За причину їх закриття подано недостатку відповідних уладжень. М. ін. „Маслосоюз“ заскаржив рішення воєвідських урядів. Найвищий адміністративний трибунал оголосить своє рішення з початком жовтня ц. р.

— Курс летунського права. З початком нового академічного року на виділі права львівського університету розпочинається курс летунського права, що обійматиме перший і другий триместер. Курс доступний для студентів університету й інших академічних шкіл, даліше для старшин летунських військ, урядовців міністерства комунікацій і членів Ліги повітряної оборони зі середньою освітою. Викладатиме проф. Біго.

— Доходовий податок від процентів. Згідно з рішенням найвищого адміністративного трибуналу проценти творять дохід з грошових капіталів і підлягають оподаткуванню доходним податком не тільки, коли їх виплачено, але й тоді, коли їх дочислено до капіталу за згодою сторін. Скапіталізування процентів рівнозначне з їхньою виплатою.

— Гостре стріляння на „Замарстинові“. В дні: 1, 3, 5, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 17, 19, 21, 22, 24, 26, 28, 29 і 31 жовтня ц. р. відбуватимуться на військовій стрільниці на Замарстинові вправи військових відділів разом із гострим стрільням. Смуга, загрожена стрільнями і перехід межі якої є небезпечною для життя, буде обсаджена охоронними стійками. Розпорядкові цих стійок мусять підчинюватися безоглядно всі, що туди будуть переходити.

— Ліквідація страйків. В Станіславові скінчився страйк транспортних робітників, що заключили з прадавцями збірну умову, на основі якої одержали підвищу заріbkів від 10 до 15 пра. В подібний спосіб скінчився страйк у м. Пільноні.

— Смерть проф. Бузка. В Цешині помер у 63 році життя д-р Йосиф Бузек, б. професор львівського університету, опісля директор головного статистичного уряду. Був теж соймовим послом і сенатором. Написав кілька наукових пращ, з яких на увагу заслугоє „Історія національної політики Польщі супроти поляків“.

— Арештування. Поліція із Синевіська Вижн. арештувала 16. ц. м. в Корчині Рустикацькому 25-літнього юнака Івана Хандона і перевезла до слідчої в'язниці у Стрию. Кажуть, що мають його вивезти до Картуської Берези.

— Про бл. п. Ярослава Бохенського, що загинув недавно трагічною смертю, пишуть нам: Покійний, син адвоката в Збаражі, українця, діставшись по укінченні правничих студій у львівському університеті до „Орбісу“, завдяки своїй талановитості, працьовитості та солідності, як молодий ще 26-літній юнак, авансував швидко, а верховна влада, цінуючи його вартість, довірявала йому відповідальні начальні становища: з початку був він керівником відділу „Орбісу“ в Берліні, згодом в Бидгощі, а врешті в Катовицях. Між чужими тишився великою повагою та пошаною, що завдячував виключно своїм особистим прикметам. Виїхавши в половині вересня на відпустку до Болгарії, в часі купелі в морі утонув. Покійний дописував часом до „Діла“ та пробував свого пера як письменник, видавши книжку з царини кінового мистецтва п. з. „Срібні тини“.

— Згоріло 1.300 зол. В Городенці згорів дім Людвика Березовського. Разом з домом жертвою вогню стали коза, 40 штук дробу, гардероба, та 1.300 зол. готівкою, все власність зятя власника дому, Стефана Лотовича.

— Краєва хроніка. В державному лісі Зонка в Яремчу вибухла пожежа, що знищила 23 куб. метрів будівельного дерева. — При будові мосту в Тухлі б. Скольного загинув робітник Олекса Нечурук, на якого впав бальок з руштування. Подібний випадок стався в тартаку Гайниці в Стрию, де електричний струм поразив смертельно Ілька Ковалишина, зайнятого чищенням кітла. — Із Станіславова виїхала ще 13. ц. м. учителька Емілія Кох і пропала без вісти.

— Неохайне місто. Таку назву — як читаємо в „Новій Добі“ — здобув собі Луцьк в останніх двох роках. Парк забруджений, засмічений, на доріжках ями й калюжі, лавки — огида. Ягайлонська вулиця це Сагара, де по кожній фірі, особливо авті здіймаються хмари пороку. Новий настил з базальтовоцементових плит страшний наслідками: розтертий возами на муку цемент засипує все довкола й сіпить людей. По що існує водопровід, знає хіба п. президент. Люди ждуть, як спасення, дощу й ...ари на міський самоуряд за протисанітарний став міста. Справді, чи не можна його покарати так само, як приватних господарів?

— Смерть у суді. В Луцьку помер нагло в саді судових розправ б. головний рабін Мойсей Гайклік, заскажаний в цивільній справі. Був визначним суспільним діячем і заслужився для польської летунської ліги.

— Через маєток убив 90-літнього батька. В Кростянах рівненського повіту Пилип Черняк підчас сварки з 90-літнім батьком за маєток штовхнув його так сильно, що старець упав на землю і до кількох хвилин умер. Душогуб згодошався добровільно на поліцію і зажадав, щоб передали його судові.

— Нагорода Нобля для ініціатора Олімпійських Ігор. Предсідник олімпійського орг. комітету д-р Левальд був цими днями в Женеві, де зложив багатові Кумбертеніві подібне

Рим, а не Женева...

Льондонський кореспондент „Діла“ пише, що дає немов би то Муссоліні виставив бачення, що замість конференції п'ятих в Лондоні, відбулася в Римі конференція усіх великих держав, і тому числі й СССР. Ця пропозиція має на шліх відповісти Женеві керму в європейських справах.

звідомлення з олімпійських ігор у Берліні, при чому передав йому олімпійський комітет, Навізаючи до майбутніх ігор у Токіо, бар. Кумбертен висловив надію, що олімпійська ідея поширяться на азіатському континенті. На закінчення поінформував д-р Леонардо новина відповідних чинників, олімпійський комітет сподіється добути нагороду Нобля для бар. Кумбертена.

— Відень вмирає. На підставі місячного звіту міського уряду в місяці липні ц. р. нараховано у Відні 888 дітей (450 хлопців і 438 дівчат) і 719 шлюбних і 169 нешлюбних. В цім місяці було 1699 випадків смерті (841 чоловік і 858 жінок). 1000 померлих мали понад 60 літ. Ця статистика наочно доводить, що щільність населення збільшується й місто Відень вмирає.

— Нова метода розводу. Одні уряди міського уряду в Парижі примусом розлучають із своєю жіночкою. Тому що вона вперто не хотіла згодитися на розвід подружжя, він розлучився від усього їди й пиття. Коли жінка побачила, що чоловік ослаб цілком на тілі, згодилася на розвід. Урядник, що голодником виліз від подружньої злуки, вже по короткій часі вдруге оженився.

— Ідеальні запаси спіжарні. Хоч зима наближається, не потребуємо засобатися у городнику, бо мають таку сніг покрити землю, м'яга заарти свачу пригнітати динку, каліфорнову, грибову, квасцеву або іншу, з якої купи KNORR, 22 унці, в стібку знаменити ризикати KNORR, це багатий вибір, який дає змогу вибрати шодня іншу зупу. А коли паса соку або іншого прикладати, тоді ятує нас із кашоту кітла гробового соку KNORR. З-за грибовий соку у KNORR допомагають не лише Памі дому, але і смаку, які собі самі варять страви. Смак є також у KNORR, нові впр. з одної грибової кістки та одні кістки. Просимо впробувати також інші смаки. При закупках просимо виразно домагатися KNORR не приймаючи поручування „де-сін-д-Брих“, бо знак KNORR ручить за якість товару.

— о —

3 театру.

Театр „Заграва“ в Коломиї: Прем'єра „КАМО ГРЯДЕШИ?“ в інсценізації Л. Нигрицького.

Вистава „Камо грядеши?“ відомого роману Сенкевича „Quo vadis?“, переробленого на сцену Нигрицьким, була небезпечним під оглядом фінансовим і мистецьким експериментом театру „Заграва“. Фінансовий бік вистави грозив небезпечною з огляду на дуже великі (понад 200 зол.) витрати на справді прегарні строї і декорації. Мистецькою проблемою переробки роману на драму було: як передати оповідання Сенкевича драматичною дією? Повна слава в чотирьох вечорах переконала нас, що не слід боятися за матеріальний бік нової вистави. А щодо драматизації, то можна назвати спробу Нигрицького назагал щасливою. Очевидно, за умовиною, що до цього сценічного виконання, яке з одного боку суперничить своїм ефектом із кіном, з другого намагається як серйозна вічна містерія відкрити поза людськими діями метафізичні проблеми — не будемо прикладати суворих вимог драми. Годі шукати в „Камо грядеши?“ одності акції, і степенування драматичних характерів — за винятком подорожі Хільоніда. Одиноким „лівою особою“ став „Камо грядеши?“ людська збірність, збірність ша колишнього осередка римського світу. Це боротьби сил одиниць, індивідуальностей, в тілі збірної психіки Риму має заступити ідеологічний конфлікт двох світоглядів, християнського і старовинного. Вершком цього конфлікту зустріч Нерона і Петронія на початку другої частини. Його експозицією є історія Вініція й Агії, його розв'язкою — смерть Нерона.

В цьому зударі двох світів передстали античного спочило на Петронію, Хільоніда, Нерона і Вініцію; християнського — на особі Петра.

Петроній залишився центральною постаттю не тільки через саму конструкцію опери, але й завдяки високому рівневі акторського мистецтва.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.
ГУСЯТИН:
26. IX. Діах з Маслосоюзу.
27. IX. Отаман Півня.
ХОРОСТКІВ:
26. IX. Леа з Абісній.
29. IX. Німа теща.
З Хоросткова їде театр до Тербова,
Гришалава, Скалата і Тернополя.

Український Молодий Театр, загра-
на під арт. провідом в. Блавацького.
Надвирна: „Камо грядеши“ (Quo vadis).
26. IX. Вініція і Лія.
27. IX. Смерть Нерона.
Витині: „Камо грядеши“ (Quo vadis).
28. IX. Вініція і Лія.
29. IX. Смерть Нерона.
30. IX. „Голгота“.
З Биткова театр їде до Станіславова.

Великий Театр:
Субота, 26. IX. год. 8 веч. „Всім
права застережені“.

Театр Ріанородностей
Невільний.

Кіно.

АПОЛЬО: „Гришак проти волі“.
АТЛАНТИК: „Химери маркізи Помпа-
дур“ і „Свезакон і Чехолов“.
ВАНДК: „Провокатор Ален“.
ГРАЖИНА: „Тайна пави Бріакс“.
КАСІНО: „Розе-Мері“ з Жан. Медо-
валла.
КОПЕРНИК: „Нивішні часи“ з Чарлі
Чапліном.
МАРУСЕНЬКА: „Малі бунтарі“ з
Шері Гейл.
МЕТРО: „Шенар Варшави“ з Е. Бо-
дом, Валтером, Зічом і додатки.
МІРАЖ: „Джуджі“ обі серії.
МУЗА: „Півнячеська в Монте Карло“
з Лівією Гарвен.
НАКС: „Жид, який мандрував“.
НАЛІС: „Спокуса“ з Марією Дітріх
і Гейрі Купером.
НАН: Останні романи короля (вперше
у Львові).
РАДІО: „Коханий збиточник“ з Анною
Звєра.
СВІТ: „Нескінченна симфонія“ з Мар-
гою Сіберт.
СІМЛЕНБ: „Золота дівчина“ ревія.
ЮНІ: „Диктатор“.
УТІКА: „Пострах Мексику“ і ревія.
ХИМЕРА: „Паново в циліндрах“.

ФОТОПЛЯСТИКОМ.

(пл. Марійська 2.)
„Ню Йорк“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 26. вересня 1936.

Відень (506,8) 19.10 „Діах з фізика-
ми“ он. Гельмгольцера, 22.10 Форт. ре-
сепаль, Братислава (298,8) 19.15 „Сестри-
вель“ із Геновою он. Кінеке, Прага
(470,2) 15.00 Данська музика, Париж
(1648) 11.00 Розр. концерт, 19.00 Сольо
ка гармоні, 20.00 Хор і солісти, 20.45
„Ля пардон де Пьермел“ ком. оп. Ма-
трера (фр.), Відгород (437,3) 13.15,
17.20 Нар. пісні, 18.20 Концерт тріа,
20.00 Оп. вестр, Берлін (356,7) 14.15
Лекція музика, 18.15 Пісні, 19.20 Форт.
театр Шумана, Кенігсвустергаузен
(19,1) 12.00 концерт, 14.00 Музика, 18.00
Нар. пісні й танці, Мінхен (405,4) 11.00
Музика для села, 19.40 Капрічю на орг.
Гетера, Мільно (365,6) 11.35 Легка му-
зика, 15.30 Вісник орх., 20.45 „Пала де
Моні“ оп. Мариніш, Рим (420,8) 13.10
Орк. концерт, 17.15 Гріо, 20.10 Розр.
концерт.

Неділя, 27. вересня 1936.

Львон (361,1) 17.20 Камеральна музика,
Відень (506,8) 13.00 Марші орх., 18.10
Музика різноманітності, 22.20 Твори К.
Франкштайна (орх.), Кошиці (259,1)
15.00 Авандія для Закарпаття, Прага
(470,2) 9.50 Сал. музика, 12.20 Світ оперет-
ки — концерт, Париж (431,7) 20.30 Півста-
милка, оперетка Штрауса, Кенігсвустер-
гаузен (1571) 9.00 Безжур. мел. романс,
орх. акордеонів, 11.30 Концерт хору, Бре-
слав (315,8) 19.30 „Орфей“ опера Глюка,
Бухарест (364,5) 15.00 русм. музика, Бу-
дапешт (549,5) 18.30 Концерт, 22.30 Циг.
музика, Рим (420,8) „Ніреберські співа-
ки“ оп.

ЛВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 26. вересня 1936.

6.30 Ран. ауд., 6.33 Руханка, 6.50 Му-
зика з гр. пл., 7.20 Ран. денник, 7.30
Програма на сьогодні, 7.35 Гроші інфор-
мації, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авд.
для шай: Співаймо пісеньки, 11.57 Сиг-
нал часу, 12.03 „Мій двійник“ вес. фейд,
12.13 Погода денник, 12.23 Орк. кон-
церт, 13.10 Домашнє господарство, 14.30
Концерт баянів, 15.35 Господарські
вістки, 15.45 Дія дітей: Патявлятьця
Чера, Хреста, 16.15 Орк. концерт, 16.45
Гутірка: „У Галіні“, 17.00 Фільм: мельо-
ди, орх., 17.30 Фільм: режисер, новелог
Ю. Гувіма, 18.00 Пустинник у країні де-
тени, чудес і гадів, 18.10 Сільва рерун,
18.15 Оп. арії у вив. Евг. Стебеляського,
в супр. форт., 18.35 Львівський акт.
фестивал, 18.45 Програма на завтра,
18.50 Гейдям концерт, 19.00 Актуальна
гутірка, 19.00 „Довбушове весілля“
на осн. О. Федьковича в опр. В. Ко-
вальчука і Зб. Ліпчинського. вив.
артистів м. театру, хор і гуд. орх.,
19.40 Шуманова хвиля з гр. пл., 20.15
Польська нар. пісня, 20.54 веч. денник,
20.55 Акт. гутірка, 21.00 Польські й чужі
пісні відсн. Ст. Драбія у супр. форт.,
21.30 „Чепель, гусак та дівчина“, 22.00
Спорт, 22.15 Концерт симф. орх., 23.00
Ганок, музика з гр. пл.

Неділя, 27. вересня 1936.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Авандія для се-
да, 8.45 Ранішній денник, 8.55 Програма
на нині, 9.00 Хвилянка Візета, 10.00 Транс-
мисія богослуження з Чехотехого, 11.00
Відслонення пам'ятника В. Богуславсько-
го, 11.10 Стилія мельоді Азі, 11.45 Від-
янт „Естетика скульпу і вистави“, 11.57
Сигнал часу, 12.03 „1000 тактів музики“,
оркестра і солісти, 13.00 „Московський
покая“ сцен. картина Шпотацького,
14.30 Авандія для села, 15.00 Музика з
гр. пл., 15.15 Рекламний концерт, 15.25
Рекламна гутірка, 15.30 Популярна музика
з гр. пл., 15.45 Репортаж із життя, 16.45
Концерт військ. орх., 17.30 Театр Унів,
18.00 Підвечір'я при мікрофоні, 20.25 По-
етика золот. мрії, 20.40 Політ. огляд, 20.50
Вечірній денник, 21.00 Весела львівська
хвиля, 21.30 Пів год. форт. музика, 22.00
22.15 Спортивні вісти, 22.30 Концерт.

Радіокутик.

НОВІ ЗАВДАННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО РЕ-
ПОРТЕРА.

подаємо в скороченому вигляді уваги
виголошені на тему телевізійних репор-
тажів у часі Олімпійських Змагань од-
ним з репортерів п. Ташенбергом.
„Завдання різниці поміж репортажа-
ми радіо і телевізійними полягає в
тому, що радієвий репортер мусить до-
повнювати слухачам образ, а телевізій-
ний репортер має пояснювати образ.“
Нар., у випадку спортивного старту, ра-
дієвому репортеру вистачить поінфор-
мувати слухачів про те, хто знаходиться
на старті. Зате до осіб, які бачать змагу-
нці на телевізійному екрані, репортер му-
сить звернутися з поясненням знаків, по-
ведінки тощо.

Лише під одним оглядом телевізійний
репортер має завдання легше, ніж його
товариш перед радієм мікрофоном. А
саме, він не змушений інформувати без-
перерв глядачів. Образ на екрані зай-
має увагу сам собою, а репортер мусить
тільки доповнювати його, зате слово у
радієвих репортажах це одинокі знаряд-
дя і перерви недоцільні.

Телевізія повинна рахуватися з тим,
що занадто швидко зміна образів не до-
зволяє глядачам орієнтуватися у ситуа-
ції. Однак теперішня техніка дозволяє
як на велику „дружність“ образів, як
це можна було ствердити підчас телеві-
зійних показів на Олімпійських Змаган-
нях.

РІЛЬНИЧА ПРОГРАМА.

У пелю 27. вересня год. 8.03 — „Ріль-
ничка газета“. Год. 8.22 — „Перегляд рин-
ків рільничих продуктів“. Год. 14.30 — бе-
сідз п. м. „Від старих до нових метод“. Год.
14.45 — бесідз п. м. „Торгівля ху-
добою“.

У понеділок 28. вересня год. 12.03 —

„Рільничка скринька“.

У вівторок 29. вересня год. 12.03 —

практична бесідз п. м. „Про управу гос-
подарством“.У середу 30. вересня год. 12.03 — „Ріль-
ничка скринька“.У четвер 1. жовтня год. 12.03 — „Есо-
мі новинки“.У п'ятницю 2. жовтня год. 12.03 — бе-
сідз п. м. „Осінні праці на луках“.У суботу 3. жовтня год. 12.03 — „Ог-
ляд рільничої преси“.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продаж: Бельгі бельг. 89.78—
89.35, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50,
Долари кан. 5.30.50—5.37.50, Фльоре-
ни голанд. 359.72 — 353.00, Франки
фр. 35.00 — 34.84, Франки шв. 173.19—
172.33, Фунти англ. 26.07 — 26.81, Гуаль-
дени данські 100.20 — 99.80, Корони
чеські 20.00—19.50, Корони данські 120.34,
117.98, Корони норв. 135.38—134.40, Кор.
шв. 139.08—138.10, Ліри італ. 36.50—34.50
Марки фінл. 11.85—11.50, Марки нім. 138
— 133, Шил. австр. 99 — 98, Марки шв.
срібні 149—144.

АКЦІЇ.

Банк Польський 100.50, 101, Лівкоп

12.85.

ПАПЕРИ.

3 інвест. 1. см. 61, 3 інвест. см. 2. 51.75

серії 76, 5 коп. 49.75, 7 стаб. 52.

Заставні листи.

5 при. Л. 3. Б. Г. 48—50, 4 при. Л. 3.
Б. Г. 39—41, 4 і при. Л. 3. Б. Г. Гін.
41—44, 4 при. ТКЗ. 38.50—40, 4 і при.
ТКЗ. 40.50—43, 4 і при. БГК. 61.50—
65, 4 при. БГК. 61.50—65.
Доларівка 45.50—48, 3 інвест. 1. см.
61—64, 2 см. 62—65.

Збіжжя.

Ціни збоку Львів від до

Пшениця оди.	22.75—23.25
Пшениця зб.	22.00—22.50
Жито I	16.00—16.25
Жито II	15.75—16.00
Ріпак зм.	37.50—38.50
Мука пш. гат. I. вятг	38.00—38.50
Мука пш. гат. I А	37.50—38.00
Мука пш. гат. I Б	36.50—37.00
Мука пш. гат. I Ц	35.00—35.50
Мука пш. гат. I Д	33.00—33.50
Мука пш. гат. II А	32.50—33.00
Мука пш. гат. II Б	32.00—32.50
Мука пш. гат. II Ц	31.75—32.25
Мука пш. гат. II Д	30.00—30.50
Мука пш. гат. II Е	28.50—29.00
Мука пш. гат. II Ф	27.00—27.50
Мука пш. гат. II Г	24.50—25.00
Вісники житні	8.50—8.75
Вісники пш. грубі	9.75—10.00
Вісники пш. середні	8.50—9.00
Вісники пш. м'які	9.50—11.00
Вісники ячмінні	11.25—11.50

інші курси без змін.

Звідолення збіжжового ринку Цен-

тросоюзу з дня 24. IX. 1936.

Львів ст. закладов.

Пшениця зб. 750 гр/а	5%	21.50—21.75
Жито зб. 700	3%	14.60—14.80
Ячмінь зб. 623	4%	15.85—16.00
Овес з. зад. 450	8%	12.00—12.25
Гречка зб. 450	10%	17.50—17.60
Кукурудза жовта		12.50—12.75

Пшениця, жито, ячмінь і кукурудза
дальше подорожали 25—50 сот. на 100 гр.
Тенденція дальше зростає. Мається
однак враження, що пшениця досягла
уже досить високу ціну і в найближчих
днях не надіються більшої зростає ціни.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 25.
вересня ц. р. кооперативна платня за-
львівсько Львів.

1 кг. масла десероного бльов.	
1 без опакунання	2.15 год.
1 кг. масла десер. бочкового	
видочно з бочк. опакунанням	2.20
1 кг. масла експорт. надочно	
з експортним опакунанням	2.20
1 л. молока	0.13
1 л. кефі	3.40

Тенденція на масло зростає, на мо-
локо слаба, на інші сильна.

ПТИЦЯ

Маслосоюз повідомляє, що в день 25.
п. р. платня селів достатня зб. 1 кг.
жовтої птиці, збоку Львів, 12.00.
м'ясні „М. С.“ у Львові, 12.00.
сського ч. 3) такі ціни:
Курки I. ка. товсті, без острі, 1.15
шійно від 1.70 кг. згору
Курки I. ка. білі й жовті, 1.15
шійно від 0.83 кг. згору
Качки товсті I. ка. шійно
від 1.80 кг. згору
Слабших сортів від вище зазнач.

Подяка.

П. ХОМЯКОВІ НИКОЛАЄВІ, інженеру
рем'яному майстрові в Миколаїв.
Ягальницька ч. 8, переслав селі, за
жові своєї подяки і шире „Слава“
за виконання протезу до ампутованої
ноги, добре й докладно, ніж виконані
болі при ході на протез.
Коризма Йосиф, см. вестр ПАТ.

НАУКА

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ з практич.
викладом швейного, промислового швейного
моделью Биллером, виступає в Со-
ліжських 12.

КУПНО - ПРОДАЖ

НАШЕ МІЖАННЯ — наш протез
Франки, десерої „Смат“ з бочк.
Фрайль, Сикстуска 21.

ФОРТЕПІАН відомий, короткий, по-
дам оказію, Батерія 25, к. 6.

ОГОЛОШЕННЯ.

Найбільший
склад віс-
них музич-
них інстру-
ментів
і дутих саксофонів,
фортепіанових,
моні, графолонів
і українських плат.
Й. Гехт, Городецька 37, 38.

РЯТУЄ ВОЛОССЯ

усуває порпзі — запобігає випад-
длє гарну
буйну зачіску.

ФУТРА дельно і одинокі
кожу Е. Гоміш, —
Львів, Домініканська 4.

ПРЯЖА ШЕВСЬКА
і РИМАРСЬКА

І. КОНРАД, Лід, Імпульс
ТЕЛЕФОН 219-83 — Гуртківка швейної
виключно „ЛЕНКО“.

Блюзки — кассакі
по відомостях моделей, гарсонів,
пультів, волічків, ручок, кави.

Сальон білий „Combinaison“
і постелі
Сенаторська 4.

Ціни приступні.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошені шпальти.

1 ж. одношпальтовий або його місце в руб-
риці оголошень
1 ж. одношпальтовий в тексті і новинах
на першій сторінці

Дрібні оголошення від слова:
матримоніальні і приват. кореспонденція по
купо, продаж, винайм і т. п.
шукаючи праці
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1
1/2
1/3

За редакцію відповідь Олександр Костик.

Видав. Видавничий Спілка „Діло“

З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринка 18